

Państwowy Instytut Naukowy
Instytut Śląski w Opolu

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI W ROKU 2017
I PLAN PRACY NA ROK 2018

PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY

INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU

Sprawozdanie z działalności w roku 2017
i plan pracy na rok 2018

Opole 2018

1. SKŁAD RADY NAUKOWEJ I ZATRUDNIENIE W 2017 ROKU

1.1. Rada Naukowa

Kadencja 2017–2021 (od 06.09.2017 r.)

Przewodniczący: prof. dr hab. Grzegorz Strauchold

Zastępcy przewodniczącego: dr hab. Piotr Pałys, prof. PIN-IŚ, dr hab. Teresa Smolińska, prof. UO

Członkowie: dr hab. Joanna Dybowska, prof. PIN-IŚ, dr Agata Haas, ks. prof. dr hab. Andrzej Hanich, dr Renata Kobylarz-Buła, dr Wojciech Kucharski, dr Marek Mazurkiewicz, dr hab. Piotr Pałys, prof. PIN-IŚ, prof. dr hab. Anna Pobóg-Lenartowicz, dr Magdalena Przysiężna-Pizarska, dr hab. Teresa Smolińska, prof. UO, prof. dr hab. Grzegorz Strauchold, mgr Robert Wieczorek

Kadencja 2016–2020 (do 06.09.2017 r.)

Przewodniczący: prof. dr hab. Grzegorz Strauchold

Zastępcy przewodniczącego: dr hab. Joanna Dybowska, prof. PIN-IŚ, dr hab. Teresa Smolińska, prof. UO

Członkowie: prof. dr hab. Andrzej Hanich, dr Bernard Linek, dr Marek Mazurkiewicz, mgr Magdalena Moj (do 31.05.2017), dr Marzena Muszyńska, dr hab. Piotr Pałys (prof. PIN-IŚ), mgr Piotr Solga, dr Renata Kobylarz-Buła, dr Wojciech Kucharski, prof. dr hab. Anna Pobóg-Lenartowicz, dr Magdalena Przysiężna-Pizarska, prof. dr hab. Andrzej Sakson.

1.2. Dyrekcja

Dyrektor

dr Bartosz Kuświk (od 01.10.2017 r.)

Dyrektor (p.o.)

dr Bernard Linek (do 30.09.2017 r.)

Z-ca dyrektora

dr Krzysztof Kleszcz (od 01.12.2017 r.)

Pełnomocnicy dyrektora:

ds. sprzedaży i kolportażu

mgr Magdalena Moj (do 31.05.2017 r.)

mgr Piotr Solga (od 01.06.2017 r. do 30.11.2017 r.)

ds. promocji i obsługi multimedialnej

mgr Piotr Solga

ds. wydawniczych

mgr Robert Wieczorek

1.3. Pracownicy jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych

ZAKŁAD BADAŃ HISTORYCZNYCH, NIEMCOZNAWCZYCH I BOHEMISTYCZNYCH

Kierownik zakładu: dr hab. Piotr Pałys, prof. PIN-IŚ

Samodzielni pracownicy naukowci:

prof. dr hab. Andrzej Hanich

prof. dr hab. Michał Lis

dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN-IŚ

prof. dr hab. Bogusław Wyderka (do 31.08.2017 r.).

Pozostali pracownicy naukowci:

dr Zbigniew Bereszyński – prac. bad.-tech. (do 31.08.2017 r.), adiunkt (od 01.09.2017 r.)

dr Monika Choroś

mgr Leokadia Drożdż

dr Agata Haas

dr Bernard Linek

dr Marek Mazurkiewicz

dr Marzena Muszyńska.

ZAKŁAD BADAŃ REGIONALNYCH I LOKALNYCH

Kierownik zakładu: dr hab. Brygida Solga, prof. PIN-IŚ.

Samodzielni pracownicy naukowcy:

dr hab. Joanna Dybowska, prof. PIN-IŚ (do 31.12.2017 r.)

prof. dr hab. Robert Rauziński

dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. PIN-IŚ.

Pozostali pracownicy naukowcy:

mgr Magdalena Moj (do 31.05.2017 r.)

mgr Piotr Solga – prac. bad.-tech.

mgr Robert Wieczorek.

POZOSTALI PRACOWNICY NAUKOWI

dr Bartosz Kuświk

dr Krzysztof Kleszcz.

BIBLIOTEKA

mgr Ewa Golec

mgr Maria Szwed (wolontariat od 16.10.2017 r. do 31.12.2017 r.).

DZIAŁ KSIĘGOWOŚCI

Główna księgowa: mgr Krystyna Ogórkis

Pracownik: Krystyna Klimek.

DZIAŁ ADMINISTRACJI I OBSŁUGI

Pracownicy:

mgr Barbara Tomaszek: pracownik kadrowo-administracyjny

mgr Elżbieta Flisak: prowadzenie sekretariatu (od 01.09.2017 r.) oraz sprzedaży i kolportażu publikacji (od 01.12.2017 r.)

Czesław Bartkowiak: pracownik gospodarczo-administracyjny.

DZIAŁ PRAWNY

dr Małgorzata Magdziarczyk: radca prawny.

SPRAWY BHP

mgr Roman Raba.

ARCHIWUM ZAKŁADOWE

mgr Barbara Tomaszek.

1.4. Stan i struktura zatrudnienia

Tabela 1

Stan zatrudnienia w PIN – Instytucie Śląskim w Opolu w latach 2013–2016

Kategoria pracowników	Lata			
	2017	2016	2015	2014
Naukowi	18	16	19	18
Badawczo-techniczni	1	3	2	3
Biblioteka	1	1	1	1
Księgowość	2	2	2	2
Administracja i obsługa	3	2	2	3
Razem	23	24	26	27

Stan na 31.12.2017 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań z lat poprzednich i danych kadrowych.

Tabela 2

Pracownicy naukowcy w PIN – Instytucie Śląskim w Opolu w latach 2014–2017

Stanowisko	2017	2016	2015	2014
Profesorowie:	8	9	7	6
z tytułem naukowym profesora	3	4	4	4
doktorzy habilitowani	5	5	3	2
Adiunkci:	8	5	9	7
doktorzy habilitowani	–	–	–	–
doktorzy	8	5	9	7
Asystenci:	2	2	3	5
doktorzy	–	–	–	–
magistry	2	2	3	5
Pracownicy badawczo- -techniczni	1	3	–	–
Razem	17	19	19	18

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań z lat poprzednich i danych kadrowych według stanu na 31.12.2017 r.

2. INFORMACJE O ZREALIZOWANYCH ZADANIACH BADAWCZYCH W ROKU 2017 I PLANACH NAUKOWYCH NA ROK 2018

1) dr Zbigniew Bereszyński, *Miasta Śląska Opolskiego w Polsce Ludowej*

Celem badania jest opis rzeczywistości w największych miastach Śląska Opolskiego w Polsce Ludowej. Jego rezultatem jest monografia historyczna *Namysłów i jego okolice w Polsce Ludowej. Walka o władzę, opór społeczny i działalność opozycyjna w latach 1945–1990*, złożona w Instytucie Pamięci Narodowej – Oddział we Wrocławiu. Tekst po recenzjach, zakwalifikowany do druku, aktualnie trwa wprowadzanie uzupełnień zaleconych przez recenzentów na podstawie dodatkowej kwerendy w zasobach archiwalnych IPN i Archiwum Państwowego w Opolu.

Monografia historyczna Opola, tekst w trakcie opracowania, kontynuacja szeroko zakrojonej kwerendy w zasobach Archiwum Państwowego w Opolu, spodziewane ukończenie pracy w 2018 r.

Strzelce Opolskie i ich okolice w Polsce Ludowej. Walka o władzę, opór społeczny i działalność opozycyjna w latach 1945–1990 – monografia historyczna, kontynuacja szeroko zakrojonej kwerendy w zasobach IPN oraz Archiwum Państwowego w Opolu.

Nysa i jej okolice w Polsce Ludowej. Walka o władzę, opór społeczny i działalność opozycyjna w latach 1945–1990 – monografia historyczna, kontynuacja szeroko zakrojonej kwerendy w zasobach IPN oraz Archiwum Państwowego w Opolu.

Temat na 2018 r.:

- *Ziemia strzelecka w Polsce Ludowej*

2) dr Monika Choroś, *Ziemia nyska – zmiany w krajobrazie nazewniczym w XX wieku*

Celem zadania badawczego jest przygotowanie monografii o zmianach nazewniczych w zakresie makro- i mikrotoponimów oraz antroponimów ziemi nyskiej. Zakończono kwerendę archiwalną w Państwowym Archiwum w Opolu (ze względu na brak środków nie przeprowadzono kwerendy w AP we Wrocławiu, tym samym nie było możliwe zakończenie prac i przygotowanie monografii). Zebrany materiał uporządkowano w poszczególnych działach nazewnictwa (nazwy miejscowe, terenowe i osobowe). Opracowano zmiany nazw miejscowych przed i po 1945 r. i częściowo powojenne zmiany imion i nazwisk po 1945 r. Uporządkowano antroponimy zmienione przez 1945 r.

Temat na 2018 r.:

- *Nazwy geograficzne Śląska*

3) mgr Leokadia Drożdż, *Kongres Polaków w Republice Czeskiej (1990–2010)*

Celem projektu jest monograficzne opracowanie dotyczące Kongresu Polaków w Republice Czeskiej, który jest stowarzyszeniem obywatelskim pełniącym dwa główne zadania: koordynuje działalność organizacji obywateli czeskiej narodowości polskiej oraz reprezentuje społeczność polską wobec społeczeństwa większościowego, organów państwowych, samorządowych i mediów. Działalność organizacji obejmuje pełne spektrum życia społecznego, kulturalnego i branżowego Polaków żyjących w RC.

Temat na 2018 r.:

- *Kongres Polaków w Republice Czeskiej po 2010 roku*

4) dr hab. Joanna Dybowska, prof. PIN-IŚ, *Spoleczno-ekonomiczne konsekwencje depopulacji w województwie opolskim*

Celem badania było określenie społeczno-ekonomicznych konsekwencji depopulacji w województwie opolskim dla jego rozwoju, a ponadto określenie Polaków, Niemców i Czechów na tle międzynarodowych migracji w Europie. Wyniki badań zostały zaprezentowane na konferencji Rządowej Rady Ludnościowej zorganizowanej w Opolu w kwietniu 2017 r. oraz w opublikowanych artykułach.

5) dr Agata Haas, *Colloquium Opole 2017. W 500-lecie Reformacji. Dziedzictwo, miejsce i przyszłość chrześcijaństwa*

Opracowanie koncepcji i programu konferencji, ustalenie daty konferencji oraz listy moderatorów i prelegentów, zaproszenie wszystkich prelegentów, pozyskanie finansowania konferencji (spotkanie z Prezydentem Miasta Opolu, z Fundacją K. Adenauera, spotkanie w Görlitz z partnerami i współorganizatorami konferencji, spotkanie z arcybiskupem Alfonsem Nossolem, spotkanie z Dyrektorem Muzeum Śląska Opolskiego), rezerwacja sal konferencyjnych (Urząd Miasta, Muzeum Śląska Opolskiego, PIN-IŚ), koncepcja ulotki i plakatu, nieodpłatne pozyskanie zdjęć, które stanowiły bazę dla ulotki i plakatu, informacji dla mediów, informacji na stronę internetową, przygotowanie pism o objęcie przedsięwzięcia patronatem medialnym przez media z regionu, organizacja logistyczna, poinformowanie referentów i moderatorów o sprawach organizacyjnych, nagłośnienie konferencji w środkach masowego przekazu, bieżący kontakt z referentami, rozwieszenie plakatów, promowanie międzynarodowej konferencji „Colloquium Opole 2017” w mediach, spotkanie z przedstawicielem Fundacji K. Adenauera w Polsce, w Kamieniu Śląskim, w celu sfinalizowania umowy między PIN-IŚ a Fundacją, złożenie wniosku do Działu Promocji Urzędu Miasta o wydanie materiałów promocyjnych, odebranie roll-upów i materiałów promocyjnych, rozliczenie konferencji, sporządzenie podziękowań dla mediów i Prezydenta, zebranie referatów od prelegentów, przygotowanie publikacji pokonferencyjnej, pozyskanie środków od Fundacji K. Adenauera o sfinansowaniu publikacji pokonferencyjnej. Rozpoczęcie prac redakcyjnych nad tomem pokonferencyjnym *Colloquium Opole 2017*.

Temat na 2018 r.:

- *Cechy stylistyczno-językowe polszczyzny śląskiej do końca XVIII wieku*

6) prof. dr hab. Andrzej Hanich, *Władze komunistyczne wobec Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim w latach 1945–1989. Historia i dokumenty źródłowe*.

Celem badania jest określenie działań władz komunistycznych wobec Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim w latach 1945–1989. Do grudnia 2017 r., w ramach kwerendy w Archiwum Akt Nowych w Warszawie oraz w Archiwum Państwowym w Opolu, Katowicach i Raciborzu, a także w Archiwum IPN w Warszawie, Wrocławiu, Opolu i Katowicach, zebrano około 400 dokumentów dotyczących Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim, a wytworzonych głównie przez Wydział Administracyjny Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i Urząd do spraw Wyznań w Warszawie oraz Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i Wydział do spraw Wyznań Urzędu Wojewódzkiego w Opolu. Dokumenty te zostały przepisane, chronologicznie uporządkowane i opracowane, tzn. opatrzone przypisami. Procentowy stopień zaawansowania realizacji całego trzyletniego tematu badawczego na koniec grudnia 2017 r. – ok. 28%.

Temat na 2018 r.:

- *Władze komunistyczne wobec Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim (1945–1989). Historia i dokumenty źródłowe (kontynuacja)*

7) dr Bernard Linek, *Koniec starego świata – początek nowego. Przemiany społeczne na Górnym Śląsku w okresie I wojny światowej*

Celem badania jest określenie, jakie przemiany społeczne zachodziły na Górnym Śląsku w okresie I wojny światowej. W toku prac nad realizacją tematu doprecyzowano katalog pytań badawczych oraz bibliografię prac poświęconych tytułowemu zagadnieniu. Podjęto również wstępne kwerendy archiwalne (Archiwum Państwowe w Opolu, Archiwum Państwowe w Katowicach) oraz biblioteczne (polska i niemiecka prasa regionalna badanego okresu).

Temat na 2018 r.:

- *Koniec starego świata – początek nowego. Przemiany społeczne na Górnym Śląsku w okresie I wojny światowej (kontynuacja)*

8) prof. dr hab. Michał Lis, *Górny Śląsk. Zarys dziejów do połowy XX wieku*

Celem badania jest sporządzenie naukowego zarysu dziejów Górnego Śląska do końca pierwszej połowy XX wieku. Obecnie praca nad tekstem zarysu dziejów znajduje się już w fazie końcowej. Prace będą kontynuowane w 2018 r. Stan realizacji – ukończono 2 rozdziały: I – 28 s.; II – 55 s. i 70 s. rozdziału III – łącznie 153 s., tj. 7 arkuszy. Dokończenia wymaga rozdz. III oraz Wstęp i Zakończenie oraz opracowanie Literatury.

Temat na 2018 r.:

- *Opole. Deficyty dokumentacji przeszłości (po 80-leciu praw miejskich)*

9) dr Marek Mazurkiewicz, *Kultura pamięci mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce – ujęcie porównawcze*

Celem badania jest zdefiniowanie i porównanie funkcjonujących w środowiskach mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce narracji historycznych, zgodnie z zaproponowaną przez Pierre'a Norę koncepcją miejsc pamięci.

Temat na 2018 r.:

- *Kultura pamięci mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce – ujęcie porównawcze (kontynuacja)*

10) dr Marzena Muszyńska

Temat na 2018 r.:

- *Słowotwórstwo gwar śląskich. Formacje werbalne (kontynuacja)*

11) dr hab. Piotr Pałys, prof. PIN-IŚ, *Jugosławia wobec Serbołużyczan i Łużyc w latach 1945–1949. Wybór źródeł*

Celem badań było przedstawienie międzynarodowego aspektu tak zwanej kwestii łużyckiej poprzez prezentację wybranych źródeł. W efekcie przygotowano do druku reprezentatywny wybór dokumentów proveniencji jugosłowiańskiej i serbołużyckiej, pochodzących głównie z Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Serbii w Belgradzie oraz z Serbołużyckiego Archiwum Kultury w Budziszynie. W zbiorze znajdują się także wybrane dokumenty z warszawskiego Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz artykuły z pracy jugosłowiańskiej i serbołużyckiej. Stan badań przedstawiany był w trakcie posiedzenia Wydziału Nauk Kulturoznawczych Instytutu Serbołużyckiego / Wotrjada kulturene wědomosće Serbskeho instituta. Budyšin 25 maja 2016 r. Referat: *Juhosłowjanska a Serbia* oraz na zebraniu naukowym pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu 30 września 2016 r. Jest to pierwsze opracowanie tego problemu.

Temat na 2018 r.:

- *Nie tylko w cieniu hałd i kominów. Opolskie pulki w szeregach Wojsk Powstańczych w 1921 r.*

12) dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN-IŚ

Temat na 2018 r.:

- *Nazwy geograficzne Śląska*

13) mgr Piotr Solga, *Prekariat na Opolszczyźnie. Nowe klasy społeczne i ich globalne przejawy*

Celem badań jest opis okoliczności powstania i charakterystyka klasy społecznej określanej mianem prekariatu w jej opolskim wydaniu. Efektem ma być publikacja oddanego do „Rocznika Ziemi Zachodnich” artykułu *Wpływ reform wolnorynkowych na powstanie prekariatu na Opolszczyźnie*, z planowanym umieszczeniem w repozytorium (opublikowaniem) w 2018 r.

Temat na 2018 r.:

- *Prekariat na Opolszczyźnie. Nowe klasy społeczne i ich globalne przejawy (kontynuacja)*

14) mgr Robert Wieczorek, *Działania poświęcone kapitałowi ludzkiemu w ramach europejskiego między-narodowa systemu finansowania a tworzenie i wzmacnianie więzi w społeczeństwach lokalnych. Studium wybranych przypadków w województwie opolskim*

Celem postępowania naukowego było określenie tożsamości regionalnej i tożsamości regionu województwa opolskiego, a także odnalezienie prób diagnozowania i kształtowania więzi społecznych w regionie przejawiających się w treści Specjalnej Strefy Demograficznej [SSD]. Dzięki analizie określono, że władze instytucjonalne programujące, akceptujące i realizujące SSD w tym rozwojowym programie strategicznym, określając cechy regionu opolskiego, podkreślają szczególnie jego społeczny wymiar poprzez koncentrację na znaczeniu mieszkańców (ich cech, stylu i jakości życia, charakterystyki rodzin) i ich działań w połączeniu z działaniami regionalnych instytucji samorządowych, wytwarzających określony klimat ekonomiczny. W powiązaniu z tymi cechami regionu, programujący SSD tworzą wizję regionu, co z jednej strony pozwala określić, jaka jest pożądana przez programujących wizja regionu, a z drugiej – poprzez odwrócenie kierunku wskazywanych zmian – wnioskowanie, jaka jest obecna tożsamość regionu. Analiza zawartości SSD ujawniła także miejsce i znaczenie więzi społecznych w programie mającym na celu zapobieganie procesom depopulacyjnym województwa opolskiego.

15) mgr Robert Wieczorek, *Regionalne praktyki mobilizacyjne na przykładzie realizacji PO KL w województwie opolskim*

Określenie regionalnych praktyk mobilizacyjnych w województwie opolskim na przykładzie wykorzystania środków EFS, sformułowanie podstawy teoretycznej pracy i otwarcie przewodu doktorskiego.

Temat na 2018 r.:

- *Regionalne praktyki mobilizacyjne na przykładzie realizacji PO KL w województwie opolskim (kontynuacja)*

3. INFORMACJA O UPOWSZECHNIANIU I POPULARYZACJI WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI JEDNOSTKI NAUKOWEJ

1. Publikacje

Liczba opublikowanych prac w 2017 r.: 74

W tym:

- Liczba monografii: 6
- Liczba publikacji w czasopismach naukowych: 68

Tabela 3

Monografie:

Tytuł książki	Redaktorzy/Autorzy	ISBN	Miejsce wydania
Borderlands of Nations, Nations of Borderlands. National, ethnic and religious minorities in the Polish space – selected issues. No. 13 vol. 2	red. Brygida Solga red. Krystian Heffner	978-83-7126-331-6	Łódź- Opole
Colloquium Opole 2016. Polska – Czechy – Niemcy wobec wyzwania migracji i integracji	red. Marek Mazurkiewicz red. Magdalena Moj	978-83-7126-333-0	Opole
Komunistyczny aparat bezpieczeństwa i ludność niemiecka na Górnym Śląsku w latach 1945–1990	Zbigniew Bereszyński	978-83-63995-48-5	Opole- Gliwice
Słownik Gwar Śląskich, tom XVI (Krawcowa–Kyzia)	red. Bogusław Wyderka	978-83-7126-334-7	Opole
Łabędy. Dzieje miejscowości i parafii	red. Andrzej Hanich	978-83-949451-1-4	Gliwice
Górny Śląsk w Polsce Ludowej, tom 2. Przywódcy – bohaterowie – wrogowie	red. Bernard Linek red. Adam Dziurok	978-83-7126-335-4	Opole

Tabela 4

Artykuły naukowe:

Tytuł artykułu	Autorzy	Tytuł czasopisma	ISSN
Architektura obronna w historii i krajobrazie Opola	Zbigniew Bereszyński	Kwartalnik Opolski	0023-592X
Colloquium Opole 2016. Polska, Czechy, Niemcy wobec wyzwania migracji i integracji	Marek Mazurkiewicz	Przegląd Zachodni	0033-2437
Dwudziestowieczne koncepcje wolnych Łużyc	Piotr Pałys	Pro Lusatia. Opolskie studia łużycoznawcze	1643-1391
Dzielnice Opola. Bogactwo przeszłości – potencjał na przyszłość	Piotr Pałys	Renowacje i zabytki	1643-2029
Gorolski Świątę w XX wieku	Leokadia Drożdż	Rocznik Ziem Zachodnich	2544-8714
Jurij Cyż (1904–1947) serbołużycki konspirator i działacz narodowy	Piotr Pałys	Královéhradecko	1214-5211

Kadry aparatu bezpieczeństwa w województwie opolskim w latach 1956–1990 (ze szczególnym uwzględnieniem obsady personalnej stanowisk kierowniczych)	Zbigniew Bereszyński	Aparat represji w Polsce Ludowej 1944–1989	1733-6996
Koleje pod specjalnym nadzorem. Służba Bezpieczeństwa jako instrument nadzoru państwowego nad koleją w czasach PRL	Zbigniew Bereszyński	Szkice Archiwalno-Historyczne	1508-275X
Kwestie terytorialne i etniczne na pograniczu polsko-czeskim w świetle opracowań dotyczących pogranicza raciborsko-głubczyckiego	Piotr Pałys	Rocznik Ziemi Zachodnich	2544-8714
Kłodzkie – czeskie? polskie? Polemiki z lat 1945–1947	Piotr Pałys	Pamięć i Przyszłość	1899-508X
Ludność Górnego Śląska w latach 1950–1989 w świetle wybranych polskich i niemieckich materiałów źródłowych (opracowanie analityczne)	Marek Mazurkiewicz	Rocznik Ziemi Zachodnich	2544-8714
Migracje zagraniczne mieszkańców województwa opolskiego w latach 1990–2015	Brygida Solga	Rocznik Ziemi Zachodnich	2544-8714
Na rozdrożu. Towarzystwo Przyjaciół Łużyc (Společnost přátel Lužice) w latach 1945–1949	Piotr Pałys	Zeszyty Łużyckie	0867-6364
Opole na mapie polsko-serbołużyckich kontaktów kulturalnych i politycznych	Piotr Pałys	Kwartalnik Opolski	0023-592X
Partycypacja mniejszości niemieckiej w polskim życiu publicznym po 1989 r. – przypadek Śląska Opolskiego	Marek Mazurkiewicz	Rocznik Ziemi Zachodnich	2544-8714
Pomnik Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego – przemiany znaczeń „opolskiej Nike”	Piotr Solga	Kwartalnik Opolski	0023-592X
Recenzja książki „Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce w świetle Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, pod red. S. Łodzińskiego, K. Warmińskiego i G. Gudaszewskiego, WN Scholar, Warszawa 2016, 310 ss.	Marek Mazurkiewicz	Rocznik Ziemi Zachodnich	2544-8714
Recenzja: Grzegorz Kowal, Ośrodek Odosobnienia w Grodkowie (1981–1982), Wrocław 2013	Zbigniew Bereszyński	Aparat represji w Polsce Ludowej 1944–1989	1733-6996
Relacje państwo – Kościół w komunistycznej Polsce na przykładzie Śląska Opolskiego (1945–1989)	Andrzej Hanich	Rocznik Ziemi Zachodnich	2544-8714
Relacje władz i społeczeństwa Śląska Opolskiego z Polakami na Zaolziu (wybrane elementy)	Leokadia Drożdż	Rocznik Ziemi Zachodnich	2544-8714
Rok 1945. Ziemia głubczycka nowym miejscem życia wygnanych z Kresów Wschodnich	Michał Lis	Studia Śląskie	0039-3355
Rola migrantów z Galicji i Królestwa Kongresowego w Górnos Śląskim Okręgu Przemysłowym w XIX wieku	Bernard Linek	Studia Śląskie	0039-3355

Sposoby walki z bezrobociem w międzywojennym Opolu	Bernard Linek	Kwartalnik Opolski	0023-592X
Tożsamość regionu i więzi społeczne województwa opolskiego w świetle programu „Specjalnej Strefy Demograficznej”	Robert Wieczorek	Studia Śląskie	0039-3355
Wprowadzanie podwójnych nazw miejscowości w województwie opolskim	Monika Choroś	Rocznik Ziemi Zachodnich	2544-8714
Wyzwania rozwojowe w dokumentach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego – Komponent EFS	Robert Wieczorek	Przegląd Nauk Stosowanych	2353-8899
Zmiany nazw miejscowych na Śląsku Opolskim po 1945 r.	Stanisława Sochacka	Rocznik Ziemi Zachodnich	2544-8714
Środowisko studenckie Opola i komunistyczny aparat władzy w latach 1954–1968	Zbigniew Bereszyński	Przegląd Archiwalno-Historyczny	2391-890X

Tabela 5

Rozdziały w książkach:

Tytuł rozdziału	Autorzy	Tytuł książki	ISBN
Księża, zakonnicy i siostry zakonne zamordowani przez żołnierzy Armii Czerwonej w początkach 1945 r. na Śląsku Opolskim	Andrzej Hanich	Pod czerwoną gwiazdą. Aspekty sowieckiej obecności w Europie Środkowo-Wschodniej w 1945 roku	978-83-8098-285-7
Alte und neue kulturelle Eliten im polnischen Oberschlesien. Konflikte über Status und Moral	Bernard Linek	Fragmentierte Republik? Das politische Erbe der Teilungszeit in Polen 1918–1939	978-3835317451
Bitwa nad Trutiną / bitwa na Trutině – stan badań	Piotr Pałys	Tři čtvrtě století života a práce. Samizdat příspěvků k životnímu jubileu Prof. PhDr. Vladimíra Wolfa	
Czynnik pamięci w pozimnowojennych stosunkach polsko-niemieckich	Marek Mazurkiewicz	Od konfliktu do współistnienia i współpracy. Tom 1. Bliscy i dalecy sąsiedzi	978-83-8018-154-0
Depopulacja jako wyzwanie dla rozwoju społeczno-gospodarczego województwa opolskiego – tezy	Joanna Dybowska	Sytuacja demograficzna Śląska Opolskiego jako wyzwanie dla polityki społecznej i gospodarczej	978-83-7027-658-4
Der kommunistische Sicherheitsapparat gegenüber prodeutschen Einstellungen im Opperlner Schlesien in den Jahren 1945 bis 1989	Zbigniew Bereszyński	Die deutsche Minderheit in Polen und die kommunistischen Behörden 1945–1989	978-3-506-78717-0
Deutsche im kommunistischen Polen im Blickfeld der Bundesregierung und deutscher Vertriebenenorganisationen	Marek Mazurkiewicz	Die deutsche Minderheit in Polen und die kommunistischen Behörden 1945–1989	978-3-506-78717-0
Elementy czeskie w dwudziestowiecznym krajobrazie narodowościowym Śląska	Piotr Pałys	Od „Landschaftu” do „krajobrazu”. Z pogmatwanych dziejów Śląska	978-83-9498-160-0

Gdzie leży Górny Śląsk? Wokół kulturowych znaczeń nazw regionu w XX w.	Bernard Linek	Od „Landschaftu” do „krajobrazu”. Z pogmatwanych dziejów Śląska	978-83-9498-160-0
International migration and population decline in regions with national minorities in Poland. Analysis on the example of Opole Voivodeship	Brygida Solga Krystian Heffner	Borderlands of Nations, Nations of Borderlands. National, ethnic and religious minorities in the Polish space – selected issues. No. 13 vol. 2	978-83-7126-331-6
Jan Całka (1941–2016) – człowiek niejednoznaczny	Zbigniew Bereszyński	Opolanie znani i nieznani. Czasy po II wojnie światowej	978-83-945926-4-6
Karol Musioł (1905–1983) – opolanin 800-lecia	Leokadia Drożdż	Opolanie znani i nieznani. Czasy po II wojnie światowej	978-83-945926-4-6
Koleje pod specjalnym nadzorem. Aparat bezpieczeństwa Polski Ludowej jako instrument nadzoru państwowego nad koleją w latach 1945–1956	Zbigniew Bereszyński	Państwo wobec kolei żelaznych w Polsce	978-83-63959-21-0
Krepa–Kruchta	Agata Haas	Słownik Gwar Śląskich, tom XVI (Krawcowa–Kyzia)	978-83-7126-334-7
Kresowe przedmurze Rzeczypospolitej – mity i rzeczywistość. Próba krytycznej analizy dziedzictwa polityczno-militarnej historii Kresów Wschodnich	Zbigniew Bereszyński	Między mitem a rzeczywistością. Kresy Wschodnie z XIX i XX w.	978-83-88880-88-9
Ks. prałat Antoni Jokiel – proboszcz parafii katedralnej św. Krzyża w Opolu [w latach 1962–1980]	Andrzej Hanich	Opolanie znani i nieznani. Czasy po II wojnie światowej	978-83-945926-4-6
Ks. prałat Josef Kubis – proboszcz parafii św. Krzyża w Opolu w latach 1917–1945	Andrzej Hanich	W herbie miasta Krzyż #800LATOPOLA	978-83-63950-97-2
Kuba–Kucnać	Agata Haas	Słownik Gwar Śląskich, tom XVI (Krawcowa–Kyzia)	978-83-7126-334-7
Kurzę–Kycz	Agata Haas	Słownik Gwar Śląskich, tom XVI (Krawcowa–Kyzia)	978-83-7126-334-7
Mieszkańcy województwa opolskiego na polskiej drodze do niepodległości w latach 1980–1989 w świetle literatury dokumentu osobistego	Zbigniew Bereszyński	Amor patriae nostra lex. Oblicza polskiej niepodległości w literaturze dokumentu osobistego, dydaktyce i edukacji historycznej. Studia i materiały dedykowane Profesor Barbarze Kubis z okazji pięćdziesięciolecia pracy naukowo-dydaktycznej	978-83-7395-763-3
Nazwy miejscowe wokół Góry Świętej Anny	Monika Choroś Łucja Jarczak	Osiem wieków ziemi leśniczkiej	978-83-8843-033-6
Obraz społeczności i kultury wiejskiej w historycznych nazwach terenowych Śląska	Stanisława Sochacka	Kulturowo-językowy obraz Śląska	978-83-7395-746-6

Odra w krajobrazie nazewniczym Górnego Śląska i Moraw	Monika Choroś	Kulturowo-językowy obraz Śląska	978-83-7395-746-6
Opolska Specjalna Strefa Demograficzna	Kazimierz Szczygielski	Sytuacja demograficzna Śląska Opolskiego jako wyzwanie dla polityki społecznej i gospodarczej	978-83-7027-658-4
Osobowe źródła informacji SB jako zjawisko historyczne, zagadnienie natury prawnej i aktualny problem społeczny w świetle wybranych przykładów z województwa opolskiego. Próba analizy porównawczej różnych perspektyw badawczych	Zbigniew Bereszyński	Antropologia donosu	978-83-8098-156-0
Parafie dekanatu łabędzkiego na tle ogólnej sytuacji Kościoła na Śląsku Opolskim podczas przechodzenia regionu z państwowości niemieckiej do polskiej po II wojnie światowej (1945–1946)	Andrzej Hanich	Łabędy. Dzieje miejscowości i parafii	978-83-949451-1-4
Pion śledczy aparatu bezpieczeństwa w województwie opolskim w latach 1950–1990. Struktura, kadry, zadania i ważniejsze przejawy działalności	Zbigniew Bereszyński	Piony śledcze aparatu bezpieczeństwa publicznego 1944–1990	978-83-65574-07-7
Pogranicze wielokulturowe w wymiarze regionalnym – przykład Śląska Opolskiego	Marek Mazurkiewicz	Pogranicza kulturowe w perspektywie współczesności	978-83-8090-310-4
Polacy, Niemcy i Czesi we współczesnych migracjach międzynarodowych w Europie	Joanna Dybowska Kazimierz Szczygielski	Colloquium Opole 2016. Polska – Czechy – Niemcy wobec wyzwania migracji i integracji	978-83-7126-333-0
Projekty naukowo-badawcze realizowane w Państwowym Instytucie Naukowym – Instytucie Śląskim w Opolu po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej	Leokadia Drożdż	Oświata i kultura w wielokulturowym świecie. Wielość perspektyw i doświadczeń	978-83-7395-743-5
PZPR i media informacyjne w województwie opolskim w latach 1980–1990	Zbigniew Bereszyński	Więcej niż partia. PZPR a polityka, gospodarka i społeczeństwo 1948–1990	978-83-8098-347-2
Referendum ludowe w 1946 r. i wybory do Sejmu Ustawodawczego w 1947 r. w zachodnich powiatach województwa śląskiego w świetle materiałów aparatu bezpieczeństwa	Zbigniew Bereszyński	Referendum ludowe w 1946 roku oraz wybory do Sejmu Ustawodawczego w 1947 roku na Górnym Śląsku	978-83-8098-343-4
Rola państwa w ewolucji kulturalnej miast górnośląskich (do doby totalitaryzmów)	Michał Lis	Amor patriae nostra lex. Oblicza polskiej niepodległości w literaturze dokumentu osobistego, dydaktyce i edukacji historycznej. Studia i materiały dedykowane Profesor Barbarze Kubis z okazji pięćdziesięciolecia pracy naukowo-dydaktycznej	978-83-7395-763-3

Rola problemów demograficznych w polityce migracyjnej polskiej, czeskiej i niemieckiej	Robert Rauziński	Colloquium Opole 2016. Polska – Czechy – Niemcy wobec wyzwania migracji i integracji	978-83-7126-333-0
Sorabistyka w badaniach profesora Leszka Kuberskiego	Piotr Pałys	In servitute scientiarum. Biografistyka, Galicja, Druga Rzeczpospolita. Księga Pamiątkowa w 10. rocznicę śmierci Profesora Leszka Kuberskiego	978-83-7395-767-1
Specyficzna sytuacja demograficzna województwa opolskiego na tle Polski w latach 1945–2050	Robert Rauziński	Sytuacja demograficzna Śląska Opolskiego jako wyzwanie dla polityki społecznej i gospodarczej	978-83-7027-658-4
Służba Bezpieczeństwa jako instrument nadzoru nad środowiskami twórczymi, dziennikarskimi i naukowymi w województwie opolskim	Zbigniew Bereszyński	Nadzorcy. Ludzie i struktury władzy odpowiedzialni za działania wobec środowisk twórczych, naukowych i dziennikarskich	978-83-8098-282-6
Tematyka regionalna na łamach miesięcznika „Zwrot” w latach 1949–1969 (zarys problematyki)	Leokadia Drożdż	Miejsce regionalizmu w zachowaniu dziedzictwa kulturowego	978-83-945805-2-1
Wyzwania dla polityki społecznej i gospodarczej wobec sytuacji demograficznej województwa opolskiego – przyczynek do dyskusji	Marek Mazurkiewicz	Sytuacja demograficzna Śląska Opolskiego jako wyzwanie dla polityki społecznej i gospodarczej	978-83-7027-658-4
Zbyszko Bednorz (1913–2010) – humanista w służbie najwyższych wartości	Stanisława Sochacka	Opolanie znani i nieznan. Czasy po II wojnie światowej	978-83-945926-4-6

2. Inne formy upowszechniania

Pracownicy PIN – Instytutu Śląskiego zorganizowali w 2017 r. dwie konferencje naukowe, wygłosili 38 referatów i uczestniczyli w 23 innych formach upowszechniania wiedzy.

Tabela 6

Konferencje zorganizowane:

Nazwa konferencji	Liczba czynnych uczestników	Zasięg	Miejsce	Data
<i>Lata 1947–1949 z perspektywy śląskiej i środkowoeuropejskiej</i>	15	konferencja międzynarodowa	Opole	18.10.2017 r.
<i>„Colloquium Opole 2017. W 500-lecie Reformacji. Dziedzictwo, miejsce i przyszłość chrześcijaństwa”</i>	28	konferencja międzynarodowa	Opole	8-9.11.2017 r.

Tabela 7

Aktywny udział w konferencjach:

Nazwisko	Nazwa konferencji	Tytuł referatu	Organizatorzy	Miejsce i data	Zasięg konferencji
Zbigniew Bereszyński	Lata 1947–1949 z perspektywy śląskiej i środkowo-europejskiej	<i>Sowietyzacja życia społecznego w Polsce w latach 1947–1949 na przykładzie Śląska Opolskiego</i>	PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Sieć Ziem Zachodnich i Płn.	Opole, 18.10.'17	międzynarodowa
Zbigniew Bereszyński	V Międzynarodowa Konferencja Kresowa	<i>Żydzi na Kresach Wschodnich w XIX i XX wieku</i>	Muzeum Górnośląskie w Bytomiu i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Bytom, 23–24.11.'17	międzynarodowa
Zbigniew Bereszyński	Solidarność Walcząca 1982–1990	<i>Solidarność Walcząca i Partia Wolności w Opolu w latach 1982–1991</i>	Instytut Pamięci Narodowej – Oddział w Szczecinie	Szczecin, 19–20.06.'17	krajowa
Zbigniew Bereszyński	Relacje polsko-żydowskie w XX wieku. Badania – kontrowersje – perspektywy	<i>Aparat bezpieczeństwa Polski Ludowej wobec Żydów na Górnym i Dolnym Śląsku w latach 1945–1989</i>	Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach oraz Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	Kielce, 3–4.07.'17	krajowa
Zbigniew Bereszyński	Relacje Kościół – państwo na Górnym Śląsku w latach 1945–1989. Konflikt ideologiczny	<i>Oświata i wychowanie jako obszar konfrontacji ideologicznej Kościół – państwo na przykładzie województwa opolskiego w latach 1950–1988</i>	Instytut Pamięci Narodowej – Oddział w Katowicach oraz Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach	Katowice, 19.10.'17	krajowa
Zbigniew Bereszyński	Węgiel, polityka, stal, ludzie. Kolej w życiu Śląska	<i>Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego w Opolu. Zakład pracy i ośrodek działalności związkowo-opozycyjnej.</i>	Muzeum w Rybniku, Wydział Biznesu, Finansów i Administracji Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach oraz Muzeum Ziemi Górnośląskiej w Ratingen (Oberschlesisches Landesmuseum)	Rybnik, 23.10.'17	krajowa
Zbigniew Bereszyński	Szpiedzy – Dezertery – Renegaci. Wykroczenia i przestępstwa żołnierzy i funkcjonariuszy służb mundurowych w latach 1918–1989	<i>Dezertery z Wojsk Ochrony Pogranicza jako uciekinierzy i organizatorzy ucieczek za granicę. Przyczynek do historii politycznej Śląska Opolskiego w okresie stalinowskim</i>	Wojskowe Biuro Historyczne oraz Instytut Pamięci Narodowej – Oddział we Wrocławiu	Wrocław, 25–26.10.'17	krajowa
Zbigniew Bereszyński	Ile z nauki, ile z ideologii. Religioznawstwo w PRL	<i>Religioznawstwo marksistowsko-leninowskie jako oręż konfliktu ideologicznego na przykładzie publikacji wykorzystywanych w resorcie spraw wewnętrznych PRL</i>	Instytut Pamięci Narodowej – Oddział w Krakowie oraz Instytut Religioznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego	Kraków, 26.10.'17	krajowa

Zbigniew Bereszyński	Na swoim? U siebie? Wśród swoich? Pierwsze lata na Ziemiach Zachodnich i Północnych	<i>Śląsk Opolski 1945–1950. Starzy i nowi mieszkańcy regionu, ich postawy i relacje wzajemne</i>	Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” we Wrocławiu	Wrocław, 6–7.11.17	krajowa
Zbigniew Bereszyński	Solidarny z Solidarnością – życie i działalność ks. bp. Antoniego Adamiuka	<i>Biskup Antoni Adamiuk i rewolucja „Solidarności” na Śląsku Opolskim</i>	Urząd Miasta Opola oraz Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego	Opole, 25.04.17	regionalna
Zbigniew Bereszyński	Województwo poznańskie w latach 1945–1950	<i>Podziemna Armia Skautowska w Gnieźnie w latach 1948–1951</i>	Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Poznaniu wraz z Instytutem Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Instytutem Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego	Poznań, 18.10.17	krajowa
Zbigniew Bereszyński	Z dziejów kolei w Rybniku	<i>Aparat bezpieczeństwa Polski Ludowej wobec kolei i środowisk kolejarskich w rejonie Rybnika</i>	Muzeum w Rybniku	Rybnik, 28.10.17	regionalna
Monika Choroś	Lata 1947–1949 z perspektywy śląskiej i środkowoeuropejskiej	<i>Przemiany nazewnicze w latach 1945–1950 na przykładzie ziemi nyskiej</i>	PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Sieć Ziem Zachodnich i Północnych	Opole, 18.10.17	międzynarodowa
Monika Choroś	Internationale wissenschaftliche Tagung: Namen und Berufe	<i>Familiennamen nach dem Beruf in oberschlesischen Urbaren aus dem 16. Jahrhundert</i>	Uniwersytet w Lipsku, Niemieckie Towarzystwo Onomastyczne	Lipsk, 20–21.10.17	międzynarodowa
Monika Choroś	Karnawalizacja w przestrzeni współczesnego miasta	<i>Karnawał studencki, czyli krótkie panowanie młodzieniaszków (spojrzenie onomasty)</i>	Katedra Kulturoznawstwa i Folklorystyki – Instytut Polonistyki i Kulturoznawstwa Uniwersytetu Opolskiego, komitet Nauk Etnologicznych PAN	Opole, 20–21.10.17	międzynarodowa
Monika Choroś	Przeszłość dla przyszłości. Pamięć rodzinna w integracji społecznej – studium lokalnej społeczności Łambinowic	<i>Łambinowice. Oswajanie krajobrazu kulturowego</i>	Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu	Łambinowice, 19.12.17	krajowa
Leokadia Drożdż	Lata 1947–1949 z perspektywy śląskiej i środkowoeuropejskiej	<i>Tematyka regionalna na łamach „Szyndziółów” w latach 1947–1949</i>	Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Sieć Ziem Zachodnich	Opole, 18.10.17	międzynarodowa

Joanna Dybowska	Sytuacja demograficzna województwa opolskiego jako wyzwanie dla polityki społecznej i gospodarczej	<i>Depopulacja jako wyzwanie dla rozwoju społeczno-gospodarczego województwa opolskiego</i>	Rządowa Rada Ludnościowa	Opole, 12.04.'17	krajowa
Agata Haas	„Colloquium Opole 2017. W 500-lecie Reformacji. Dziezdictwo, miejsce i przyszłość chrześcijaństwa”	<i>Polskojęzyczne protestanckie zabytki językowe na nowożytnym Śląsku</i>	PIN – Instytut Śląski w Opolu, Centrum Studiów Polonoznawczych im. Aleksandra Brücknera / Uniwersytet im. Marcina Lutra w Halle, Uniwersytet Ostrawski, Fundacja Konrada Adenauera, Muzeum Śląskie w Görlitz, Muzeum Śląska Opolskiego	Opole, 8–9.11.'17	międzynarodowa
Agata Haas	Nachwuchstagung für Schlesienforscher	<i>Die schlesische Spielmann-Komödie am Beispiel des Werks «Posta krotochwilnego Mac Laca...» aus dem Jahr 1666” (Śląska komedia rybałtowska na przykładzie "Posta krotochwilnego Mac Laca..." z 1666 r.)</i>	Stiftung Kulturwerk Schlesien, Kulturreferentin am Schlesischen Museum zu Görlitz	Herrnhut, 22–23.11.'17	międzynarodowa
Andrzej Hanich	Lata 1947–1949 z perspektywy śląskiej i środkowo-europejskiej	<i>Działalność administratora apostolskiego Śląska Opolskiego ks. dr. Bolesława Kominka w latach 1947–1949</i>	PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Sieć Ziem Zachodnich i Północnych	Opole, 18.10.'17	międzynarodowa
Bernard Linek	Międzynarodowa Konferencja Naukowa z okazji 800-lecia miasta Opola „Praca. Nauka. Cnota”	<i>Sposoby walki z bezrobociem w międzywojennym Opolu</i>	Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego	Opole, 15–17.03.'17	międzynarodowa
Bernard Linek	XXII Seminarium Śląskie: „Sami swoi. Wielokulturowość we współczesnej Europie”	-	Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej	Kamień Śląski, 25–27.10.'17	międzynarodowa
Bernard Linek	Rok 1922 na Górnym Śląsku. Granice, administracja, społeczeństwo	<i>Sytuacja w prowincji górnośląskiej w obliczu podziału regionu</i>	Oddział IPN w Katowicach oraz Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach	Katowice, 14.06.'17	międzynarodowa
Michał Lis	Lata 1947–1949 z perspektywy śląskiej i środkowo-europejskiej	-	PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Sieć Ziem Zachodnich i Północnych	Opole, 18.10.'17	międzynarodowa

Michał Lis	„Colloquium Opole 2017. W 500-lecie Reformacji. Dziedzictwo, miejsce i przyszłość chrześcijaństwa”	-	Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Sieć Ziem Zachodnich	Opole, 18.10.'17	międzynarodowa
Marek Mazurkiewicz	XXII Seminarium Śląskie. Sami swoi? Wielokulturowość we współczesnej Europie	<i>O zderzeniu „swojego i obcego” na Górnym Śląsku w wymiarze lokalnym. II połowa lat 40. XX w. we wspomnieniach mieszkańców wsi Grodziec (woj. opolskie, gm. Ozimek)</i>	Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej	Kamień Śląski, 26.10.'17	międzynarodowa
Marek Mazurkiewicz	Wyzwania polityki społecznej i gospodarczej wobec sytuacji demograficznej województwa opolskiego	<i>Wyzwania dla polityki społecznej i gospodarczej wobec sytuacji demograficznej województwa opolskiego – przyczynek do dyskusji</i>	Rządowa Rada Ludnościowa, Wojewoda Opolski	Opole, 12.04.'17	krajowa
Marek Mazurkiewicz	Lata 1947–1949 z perspektywy śląskiej i środkowo-europejskiej	<i>Powstanie organizacji wysiedlonych w zachodnich strefach okupacyjnych Niemiec (1947–1949) – analiza źródłowa</i>	PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Sieć Ziem Zachodnich i Północnych	Opole, 18.10.'17	krajowa
Marek Mazurkiewicz	Na swoim? U siebie? Wśród swoich? Pierwsze lata na Ziemiach Zachodnich i Północnych	<i>Nowy dom na Śląsku. Pierwsze lata na Ziemiach Zachodnich i Północnych we wspomnieniach mieszkańców Grodzca (gm. Ozimek, woj. opolskie)</i>	Ośrodek Pamięć i Przyszłość	Wrocław, 6.11.'17	krajowa
Marek Mazurkiewicz	Wizje niepodległości Polski w XX wieku. Historia – pamięć – edukacja	<i>Polskie wizje odzyskania suwerenności po 1989 roku – analiza porównawcza</i>	Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego	Opole, 23.11.'17	krajowa
Piotr Solga	Praca, Nauka i Cnota – 800 lat miasta Opola	<i>Pomnik Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego – przemiany znaczeń „opolskiej Nike”.</i>	Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego	Opole, 17.03.'17	krajowa
Piotr Pałys	Volný čas v dějinách. Mezinárodní workshop	<i>Autostop v Polsku. Dovolena neb cesta do svobody? Autostop w Polsce. Wakacje czy droga do wolności?</i>	Univerzita v Opave	Opava, 26.09.'17	międzynarodowa
Piotr Pałys	Lata 1947–1949 z perspektywy śląskiej i środkowo-europejskiej.	<i>Sytuacja językowa na Dolnych Łużycach w latach 1947–1949</i>	PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Sieć Ziem Zachodnich i Północnych	Opole, 18.10.'17	międzynarodowa
Piotr Pałys	Praca, Nauka i Cnota – 800 lat miasta Opola	<i>Opole na mapie polsko-łużyckich kontaktów politycznych i kulturalnych</i>	Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego	Opole, 15–17.03.'17	krajowa

Piotr Pałys	Na swoim? U siebie? Wśród swoich? Pierwsze lata na Ziemiach Zachodnich i Północnych	<i>Życie codzienne serbo-łużyckich studentów uczelni wrocławskich w drugiej połowie lat czterdziestych</i>	Ośrodek Pamięć i Przyszłość	Wrocław, 6.11.'17	krajowa
Brygida Solga	Krajowy Fundusz Szkoleniowy inwestycją w pracownika	<i>Badania efektywności Krajowego Funduszu Szkoleniowego w województwie opolskim</i>	Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu	Krapkowice, 9.10.'17	krajowa
Robert Wieczorek	Krajowy Fundusz Szkoleniowy inwestycją w pracownika	<i>Badania efektywności Krajowego Funduszu Szkoleniowego w województwie opolskim</i>	Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu	Krapkowice, 9.10.'17	krajowa

3. Pozostałe, niewymienione wyżej formy upowszechniania:

- Wydawanie biuletynu informacyjnego "Newsletter" pod red. dr Agaty Haas (<http://www.instyutslaski.com/newsletter-pin/>)
- Organizowanie otwartych spotkań naukowych pracowników PIN-IŚ w cyklu "Środy w Instytucie Śląskim" (<http://www.instyutslaski.com/tag/sroda-w-instytucie-slaskim/>)
- Uczestnictwo w Opolskim Festiwalu Nauki
- Uczestnictwo w II Festiwalu Książki w Opolu
- Prowadzenie strony internetowej www.instyutslaski.com

4. ROZLICZENIE ŚRODKÓW FINANSOWYCH PRYZNANYCH NA UTRZYMANIE POTENCJAŁU BADAWCZEGO JEDNOSTKI NAUKOWEJ

Informacje o poniesionych kosztach związanych ze zrealizowanymi zadaniami badawczymi:

Koszty pokryte ze środków z dotacji na utrzymanie potencjału badawczego (z wyjątkiem środków przyznanych z tytułu zdarzenia losowego): 338 330 zł

Tabela 8

Struktura poniesionych kosztów:

L.p.	Przeznaczenie	Koszty ogółem [zł]	... w tym koszty pokryte z dotacji [zł]
1.	Działania niezbędne do rozwoju specjalności naukowych lub kierunków badawczych oraz rozwoju kadry naukowej, w tym badania naukowe lub prace rozwojowe ujęte w planie finansowym jednostek naukowych	13 723,44	0,00
2.	Utrzymanie infrastruktury badawczej, w tym bibliotek i archiwów	311 657,59	0,00
3.	Zatrudnienie niezbędnej kadry naukowej i inżynierjno-technicznej	425 566,14	338 330,00
4.	Zakup lub wytworzenie aparatury naukowo-badawczej, związanej z realizacją zadań, o których mowa w pkt. 1, niestanowiącej dużej infrastruktury badawczej	0,00	0,00
5.	Współpraca naukowa krajowa i zagraniczna, niezbędna do realizacji zadań, o których mowa w pkt. 1	17 773,46	0,00
6.	Upowszechnianie nauki	4 534,33	0,00
7.	Działania związane z komercjalizacją wyników badań naukowych i prac rozwojowych	0,00	0,00
8.	Zadania związane z zapewnieniem warunków udziału niepełnosprawnych naukowców i uczestników studiów doktoranckich w realizacji badań naukowych i prac rozwojowych	0,00	0,00
Razem:		773 254,96	338 330,00

5. BIBLIOTEKA PIN – INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU. SPRAWOZDANIE Z PRACY W 2017 R.

I. Gromadzenie i opracowanie zbiorów

1. Wydawnictwa zwarte

Stan księgozbioru w dniu 31.12.2016 r.	58 464 wol.
W 2017 r. przybyło	206 wol.
Wykreślono z inwentarza	20 wol.
Stan w dniu 31.12.2017 r.	58 650 wol.

Przybytki książek według sposobu nabycia:

Ogółem 206 wol., w tym kupno – 11 wol., wymiana – 70 wol. (w tym 18 z zagranicy), dary – 125 wol.

Wartość książek: zakupionych – 471,27 zł, otrzymanych w ramach wymiany – 2 170,06 zł oraz darów – 2 222,00 zł.

2. Czasopisma

Stan w dniu 31.12.2016 r.	22 823 wol.
W 2017 r. przybyło	116 wol.
Wykreślono z inwentarza	2 wol.
Stan w dniu 31.12.2017 r.	22 937 wol.

W 2017 r. biblioteka otrzymywała 68 tytułów czasopism bieżących (w tym 17 zagranicznych).

Czasopisma według sposobu nabycia:

Ogółem 68 tytuły, z tego kupno – 0, dary – 28 (w tym 5 zagranicznych), wymiana – 40 (w tym 12 zagranicznych).

Wartość czasopism otrzymanych w darze wyniosła 1 166,40 zł (w tym z zagranicy 207, 00 zł) oraz w ramach wymiany – 2 715, 36 zł (w tym 689,00 zł z zagranicy).

3. Zbiory specjalne

a. Kartografia

Stan w dniu 31.12.2017 r. – 755 map oraz 118 map rękopiśmiennych.

b. Rękopisy

Stan w dniu 31.12.2017 r. – 7 313 teczek.

c. Ikonografia

Stan w dniu 31.12.2017 r. – 3 942 pozycje fotografii oraz 365 pozycji (1 462 klatki) negatywów.

d. Mikrofilmy

Stan w dniu 31.12.2016 r. – 386 zwojów.

e. Dokumenty elektroniczne

Stan w dniu 31.12.2017 r. – 105 sztuk.

II. Udostępnianie

1. Czytelnicy

Z biblioteki korzystało 19 pracowników PIN – Instytutu Śląskiego.

2. Wypożyczalnia miejscowa

Wypożyczono 58 wol. wydawnictw zwartych i 4 wol. czasopism.

3. Czytelnia

Czytelnia do 30.06.2017 r. była czynna dla pracowników PIN – Instytutu Śląskiego pięć dni w tygodniu, dla osób z zewnątrz dwa dni w tygodniu. Od 16.10 do 31.12.2017 r. pani mgr Maria Szwed wykonywała w bibliotece świadczenia na zasadzie wolontariatu. W dniach od 23.10 do 29.11.2017 r. trwały w bibliotece prace związane z przeniesieniem książek, czasopism oraz częściowo zbiorów specjalnych do pomieszczeń magazynowych w piwnicy oraz na pierwsze piętro budynku instytutu.

Zarejestrowano 316 odwiedzin w czytelni, gdzie udostępniono 715 wol. wydawnictw zwartych i 305 jednostek czasopism bieżących.

4. Wypożyczalnia międzybiblioteczna

Przygotowano materiały dla Muzeum Śląska Opolskiego na potrzeby organizowanej wystawy w ramach obchodów roku Alfonsa Zgrzebnioka oraz materiały dla Muzeum Uniwersytetu Opolskiego w związku z wystawą o historii Wzgórza Uniwersyteckiego w Opolu.

Łącznie wypożyczono 28 wol. książek i 39 wol. zbiorów specjalnych.

Sprowadzono 2 wol. książek i 1 wol. czasopism dla pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu.

5. Pracownicy instytutu w czytelni wykonali 716 odbitek kserograficznych.

III. Wymiana

Biblioteka przekazała w ramach wymiany 241 wol. wydawnictw zwartych (w tym 70 wol. dla odbiorców zagranicznych) oraz wydawnictwa ciągle – 119 wol. (w tym 42 wol. dla odbiorców zagranicznych).

Wartość przekazanych wydawnictw – 7 590,00 zł.

IV. Opracowanie, informacja

1. Udzielano na bieżąco informacji bibliograficznych i bibliotecznych oraz odpisywano na e-maile czytelników.

2. Gromadzono materiały do bibliografii publikacji pracowników PIN – Instytutu Śląskiego za 2017 r.
3. Prowadzono na bieżąco katalog komputerowy w systemie SOWA 1.

V. Sprawy inne

1. Dla Ośrodka „Pamięć i Przyszłość” realizującego Program Badawczy dla Ziem Zachodnich i Północnych przygotowano następujące tematy:
  - Obraz społeczeństwa miast śląskich w zbiorach ikonograficznych Biblioteki Państwowego Instytutu Naukowego – Instytutu Śląskiego w Opolu
  - Problematyka społeczno-polityczna na łamach „Nowin Opolskich” 1946–1950: bibliografia rozumowana.
2. Wirtualna Biblioteka Nauki to projekt realizowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w ramach którego pracownicy PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu mogą korzystać z następujących baz: Elsevier, Springer, Web of Science.
3. Książki pozyskane drogą zakupu zostały sfinansowane częściowo ze środków PIN-IŚ oraz z dotacji celowej dla młodych naukowców na mocy decyzji MNiSW Nr 5747/E-31/M/2016.
4. Za sprzedane karty biblioteczne oraz wykonane kserokopie materiałów bibliotecznych uzyskano ogółem 295,60 zł.
5. Na bieżąco prowadzono ekspozycję nowości książkowych.

VI. Sprawy personalne

W 2017 roku w bibliotece zatrudniona była mgr Ewa Golec, natomiast mgr Maria Szwed współpracowała na zasadzie wolontariatu od 16.10.2017 r.